III

(Ettevalmistavad aktid)

EUROOPA KESKPANK

EUROOPA KESKPANGA ARVAMUS,

18. september 2020,

seoses ettepanekuga Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse kohta, millega muudetakse määrust (EL) 2016/1011 seoses teatavate kolmandate riikide vahetuskursi võrdlusaluste väljaarvamisega määruse kohaldamisalast ning asendusvõrdlusaluste määramisega teatavatele kaotatavatele võrdlusalustele

(CON/2020/20)

(2020/C 366/04)

Sissejuhatus ja õiguslik alus

8. septembril 2020 sai Euroopa Keskpank (EKP) Euroopa Liidu Nõukogult taotluse esitada arvamus seoses ettepanekuga Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse kohta, millega muudetakse määrust (EL) 2016/1011 seoses teatavate kolmandate riikide vahetuskursi võrdlusaluste väljaarvamisega määruse kohaldamisalast ning asendusvõrdlusaluste määramisega teatavatele kaotatavatele võrdlusalustele ([1]) (edaspidi „ettepandud määrus“).

EKP arvamuse andmise pädevus põhineb Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 127 lõikel 4 ja artikli 282 lõikel 5, sest ettepandud määrus sisaldab sätteid, mis: a) on asjakohased rahapoliitika ülekande puhul ja seega mõjutavad Euroopa Keskpankade Süsteemi (EKPS) põhiülesannet määratleda liidu rahapoliitika ja rakendada seda kooskõlas aluslepingu artikli 127 lõikega 2; ja b) mõjutavad EKPSi ülesannet aidata kaasa pädevate asutuste poolt rakendatava finantssüsteemi stabiilsusega seotud poliitika sujuvas teostamises kooskõlas aluslepingu artikli 127 lõikega 5. EKP nõukogu on käesoleva arvamuse vastu võtnud kooskõlas Euroopa Keskpanga kodukorra artikli 17.5 esimese lausega.

Üldised märkused

1. ***Ettepandud määruse eesmärk***

1.1 EKP toetab ettepandud määruse peamist eesmärki, s.o muuta Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EL) 2016/1011 ([2]) ja anda Euroopa Komisjonile volitused võtta vastu rakendusakt, milles sätestatakse asendusmäär teatavate võrdlusaluste juriidiliseks asendamiseks, kuna nende avaldamise lõpetamine võib kaasa tuua liidu finantsturgude tegevuse olulise häire ja nende osas toimub kontrollitud väljajätmise menetlus ([3]). Kui sobivad alternatiivsätted puuduvad, asendab selles õigusaktis määratud asendusvõrdlusalus komisjoni rakendusakti jõustumise kuupäeval juriidiliselt kõik viited võrdlusalusele, mille avaldamine lõpetatakse kõikides finantslepingutes ja -instrumentides ning investeerimisfondi tulemusnäitajate mõõtmises määruse (EL) 2016/1011 alusel.

([1]) COM(2020) 337 final.

([2]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) 2016/1011, 8. juuni 2016, mis käsitleb indekseid, mida kasutatakse võrdlusalustena finantsinstrumentide ja -lepingute puhul või investeerimisfondide tootluse mõõtmiseks, ning millega muudetakse direktiive 2008/48/EÜ ja 2014/17/EL ning määrust (EL) nr 596/2014 (ELT L 171, 29.6.2016, lk 1).

([3]) Määruse (EL) 2016/1011 uus artikkel 23a, mis lisatakse määruse kohta tehtud ettepaneku artikli 1 lõikega 2.

1.2 EKP leiab, et see on kasulik täiendav meede, mis täidaks õigusliku vaakumi lepingute puhul, mis on asjakohased järelevalvealuste isikute jaoks määruse (EL) 2016/1011 ([4]) artikli 3 punkti 17 tähenduses (edaspidi „liidu järelevalve alla kuuluvad üksused“) ja kus viidatakse võrdlusalusele, mille kaotamine häiriks oluliselt liidu finantsturgude tegevust, kui asjaomastes lepingutes ei ole võrdlusmäära või sobivat asendavat võrdlusmäära sätestatud. See aitab leevendada *clausula rebus sic stantibus* riski ja võrdlusaluse kaotamisest tulenevat riski finantsstabiilsusele.

1.3 EKP toetab ka ettepanekut määrusest (EL) 2016/1011 erandi tegemise kohta kolmandate riikide poolt hallatavatele vahetuskursi võrdlusalusele, mis käsitlevad hetke vahetuskurssi, mis ei ole vabalt konverteeritav ja mis täidab muid ettepandud määruses sätestatud kriteeriume ([5]). Kolmandate riikide, v.a keskpankade, vahetuskursi võrdlusaluste kasutamine on liidus pärast 2021. aastat lubatud ([6]), kui nad läbivad samaväärseks tunnistamise, tunnustamise või kinnitamise menetluse. EKP hinnangul on selle tingimuse täitmine problemaatiline, kuna seda liiki võrdlusaluseid väljaspool liitu ei reguleerita. Tehes neile võrdlusalustele erandi määrusest (EL) 2016/1011, võivad liidu järelevalve alla kuuluvad üksused nende kasutamist jätkata.

Konkreetsed märkused

2. ***EKP huvi toetada turu üleminekut riskivabadele intressimääradele***

2.1 Võrdlusalustel, eelkõige viiteintressimääradel või pankadevahelistel intressimääradel, on oluline roll finantsturgude toimimises ja rahapoliitika ülekandumises. Rahapoliitika majandusse ülekandumine sõltub sellest, kas EKP saab jälgida rahaturgude võrdlusaluste reageerimist EKP intressimäära poliitika muutustele. Kindlate ja usaldusväärsete võrdlusaluste puudumine võib tekitada finantsturgudel häireid, millel võib olla tuntav negatiivne mõju EKP rahapoliitika otsuste ülekandumisele ja eurosüsteemi võimele aidata kaasa finantssüsteemi stabiilsusega seotud poliitika tõrgeteta teostamisele pädevate asutuste poolt.

2.2 Nende riskide osas pakub EKP mitmesugust tuge finantsturgude üleminekule euroala kriitilistelt võrdlusalustelt riskivabadele intressimääradele. 2017 asutasid komisjon, Euroopa Väärtpaberiturujärelevalve, Belgia finantsteenuste ja -turgude järelevalveasutus (FSMA) ja EKP ühise töörühma euro riskivabade intressimäärade käsitlemiseks, mille sekretariaat asub EKP juures. Alates 2019. aasta oktoobrist avaldab EKP euro üleööturu tagamata intressimäära (€STR) andmete põhjal, mis on eurosüsteemile kättesaadavad, ning see täiendab erasektori poolt koostatavaid võrdlusaluseid ja on kasutatav muu puudumisel (*backstop*). Töörühm soovitas kasutada €STR-määra euro riskivaba määrana ja asendada EONIA, mis lõpetatakse 2022. Samuti osaleb EKP finantsstabiilsuse nõukogu ametlikus sektoripõhises töörühmas (*Official Sector Steering Group*), mis juhib riskivabadele intressimääradele üleilmse ülemineku läbivaatamist.

3. ***Õigusnormidest tuleneva asendusmäära määramine võrdlusaluse, v.a LIBOR, asendamiseks***

EKP märgib, et ettepanek komisjonile asendusmäära määramise volituste andmiseks on peamiselt suunatud lepingutele liidu järelevalve alla kuuluvate üksustega, mis kasutavad Londoni pankadevahelist intressimäära (LIBOR) ([7]), kuna seda võrdlusalust ei saa pärast 2021 lõppu kasutada. Ühendkuningriigi valitsus teatas selles osas hiljuti oma kavatsusest muuta võrdlusaluste õigusakte ning tagada, et 2021. aasta lõpuks on Ühendkuningriigi finantsjärelevalveasutusel (*Financial Conduct Authority*) kohane seadusandlik pädevus, et hallata ja juhtida LIBORi lõpetamist enne lõplikku kaotamist viisil, mis

([4]) Määruse (EL) 2016/1011 artikli 3 punkti 17 järelevalvealuste isikute mõiste hõlmab krediidiasutusi, investeerimisühinguid ja muid finantseerimisasutuste liike.

([5]) Määruse (EL) 2016/1011 uue artikli 2 lõiked 3 ja 4, mis lisatakse määruse kohta tehtud ettepaneku artikli 1 lõike 1 punktiga b.

([6]) Määruse (EL) 2016/1011 artikli 51 lõiked 4a ja 4b.

([7]) Kuna LIBORit antakse välja mitmesuguste vääringute ja tähtaegade osas, hõlmavad käesoleva arvamuse viited LIBORile neid LIBORi vääringuid ja tähtaegade kombinatsioone, mille avaldamine lõpetatakse.

muuhulgas tagaks õiglased turutingimused ([8]). EKP märgib, et ettepanek komisjoni pädevuse kohta määrata asendusmäär on ettepandud määruses sõnastatud üldiselt, mistõttu võib seda kohaldada ka muudele võrdlusalustele (näiteks euro pankadevaheline intressimäär, EURIBOR), kui ettepandud määruse ja komisjoni rakendusakti raamtingimused on asjakohase võrdlusaluse osas täidetud.

4. ***Liidu järelevalve alla kuuluvate üksuste toimepidevuse planeerimine***

4.1 EKP märgib, et määruse (EL) 2016/1011 artikli 28 lõike 2 kohaselt peavad liidu järelevalve alla kuuluvad üksused (sh krediidiasutused) koostama tõhusa kirjaliku kava ja seda ajakohastama juhul, kui võrdlusalus muutub või selle koostamine lõpetatakse. Liidu järelevalve all olevad üksused peavad oma toimepidevuse planeerimises võimaluse korral kohastel juhtudel osutama ühele või mitmele võrdlusalusele, millele saab tugineda võrdlusaluse asendamiseks, kui selle avaldamine lõpetatakse, ning põhjendama nende võrdlusaluste sobivust asendajana. Lisaks sellele peavad liidu järelevalve alla kuuluvad üksused asjaomase pädeva asutuse taotlusel selle kava koos ajakohastustega esitama ning kajastama seda oma klientidega sõlmitavates lepingutes ([9]). EKP arusaama kohaselt on komisjoni poolt määratud õigusnormidest tulenev asendusmäär seega täiendav vahend, mida saab kohaldada lõpetamisel oleva võrdlusaluse suhtes ettepandud määruses sätestatud tingimustel, ning et see ei mõjuta liidu järelevalve alla kuuluvate üksuste toimepidevuse planeerimist määruse (EL) 2016/1011 artikli 28 lõike 2 alusel.

4.2 EKP avaldas hiljuti horisontaalse hinnangu krediidiasutuste valmisoleku kohta võrdlusaluseks oleva intressimäära reformideks ([10]), millele eelnes ühtse järelevalvemehhanismi järelevalve alla kuuluvate krediidiasutuste horisontaalne kogemuste hindamine seoses määruse (EL) 2016/1011 reformide mõjuga. Samuti on EKP oma veebilehel avaldanud eraldi aruande krediidiasutuste valmisoleku kohta võrdlusaluseks oleva intressimäära reformideks ([11]), milles tuuakse välja hea tava, mis võib krediidiasutustel aidata planeerida oma võrdlusaluse üleminekut. Nende aruannete järeldused rõhutavad riskivabadele intressimääradele ülemineku ettevalmistuste kiirendamise tähtsust krediidiasutuste jaoks, mis eelkõige hõlmavad leevendamisabinõude ning tõhusa ja kohase alternatiivmehhanismi kujundamist ja rakendamist oma lepingutes. Seetõttu ei pea EKP ettepandud õigusnormidest tuleneva asendusmäära korralduse sätestamist alternatiiviks EURIBORilt või LIBORilt üleminekul, kui lepingut on võimalik muuta.

5. ***Euro riskivaba intressimäära töörühma soovitused***

5.1 EKP märgib, et ettepandud määruse kohaselt peaks komisjon rakendusakti vastuvõtmisel asendusmäära määramiseks võimaluse korral arvesse võtma alternatiivse viitemäära töörühma soovitust, kes tegutseb selle keskpanga juures, kes on vastutav vääringu eest, milles asendusmäär määratakse ([12]).

5.2 Sellega seoses juhib EKP tähelepanu, et euro riskivaba intressimäära töörühm moodustati EKP, Euroopa Väärtpaberiturujärelevalve, FSMA ja komisjoni poolt ning EKP juures asub selle töörühma sekretariaat. EKP on osalenud vaatlejana alates selle asutamisest. Siiski on selles kontekstis antud soovituste andja täielikult see erasektori töörühm ja EKP ei võta vastutust soovituste sisu eest. Samuti ei tulene asjaolust, et EKP juures on selle töörühma sekretariaat, mingil määral, et ta on töörühma soovitustega nõus ([13]).

([8]) Vt finantsteenuste reguleerimine: Briti parlamendi alamkoda, rahandusministri teadaanne, Rishi Sunak, HCWS307, 23. juuni 2020, avaldatud www.parliament.uk

([9]) Määruse (EL) 2016/1011 artikli 28 lõige 2.

([10]) Vt EKP pangandusjärelevalve, „*Horizontal assessment of SSM banks' preparedness for benchmark rate reforms*", 23. juuli 2020, avaldatud EKP veebilehel www.ecb.europa.eu.

([11]) Vt EKP pangandusjärelevalve, „*Report on preparations for benchmark rate reforms*", 23. juuli 2020, avaldatud EKP veebilehel www.ecb.europa.eu.

([12]) Määruse (EL) 2016/1011 uue artikli 23a lõige 3, mis lisatakse määruse kohta tehtud ettepaneku artikli 1 lõikega 2.

([13]) Vt ettepandud määruse põhjendus 10.

6. ***Asjaomaste lepingute suhtes kohaldatav õigus***

EKP arusaama kohaselt asendab määratud asendusmäär ettepandud määruse kohaselt kõikides varasemates lepingutes või instrumentides võrdlusaluse, mis lõpeb seoses selle avaldamise lõppemisega, ning see puudutab liidu järelevalve alla kuuluvaid üksusi määruse (EL) 2016/1011 kohaldamisalas, olenemata lepingu või instrumendi suhtes kohaldatavast õigusest või sellest, kus võrdlusalus heaks kiideti või avaldati. See tõlgendus ilmneb seletuskirjast ([14]), milles selgitatakse, et õigusnormidest tulenev asendusmäär asendab õigusest tulenevalt kõik viited kaotatavale võrdlusalusele kõikides liidu järelevalve alla kuuluvate üksuse poolt sõlmitud lepingutes.

7. ***Asjaomaste lepingute kohaldamisala***

Nagu eespool märgitud, kohaldatakse ettepandud määruse kohaselt komisjoni asendusmäära määramise volitusi varasematele määrusega (EL) 2016/1011 hõlmatud lepingutele, mille pooleks on liidu järelevalve alla kuuluv üksus. Konsulteerival asutusel palutakse kaaluda lepingute kohaldamisala laiendamist, et seda ettepandud pädevust saaks nende suhtes kohaldada ning et juhul, kui leping, mis viitab asendatavale võrdlusalusele, on ELi liikmesriigi jurisdiktsioonis, võib määratud asendusmäära lepingu alusel kohaldada, olenemata sellest, kas liidu järelevalve alla kuuluv üksus on lepingupool. See aitaks vältida võimalikku turul esinevat killustumist, kui osade asjaomaste võrdlusalustele osutavate (eelkõige piiriüleste) lepingute puhul on võimalik kohaldada asendusmäära määramist ja teiste puhul mitte.

8. ***Alternatiivsete sätete sobimatuse määramine***

EKP märgib, et ettepandud määrus ei sätesta kriteeriume, mille alusel määrata, kas alternatiivsed sätted kaotatavale võrdlusalusele viitavas lepingus on sobimatud ja kas leping, mille suhtes määratud asendusmäära kohaldataks võrdlusaluse kaotamisel, tuleb lugeda oluliselt liidu finantsturgude tegevust häirivaks. EKP leiab, et seda ja muid aspekte tuleks määruse (EL) 2016/1011 artiklis 50 sätestatud korras komisjoni poolt vastu võetavas rakendusaktis selgitada, olles kohaselt läbi viinud avaliku konsulteerimise huvitatud isikutega.

Teksti redaktsiooni ettepanekud, mille puhul EKP on soovitanud ettepandud määrust muuta, on esitatud eraldi tehnilises töödokumendis koos selgitustega. Tehniline töödokument on avaldatud inglise keeles EUR-Lexi veebisaidil.

Frankfurt Maini ääres, 18. september 2020

EKP president
Christine LAGARDE

([14]) Vt määruse kohta tehtud ettepaneku seletuskirja lehekülge 12.